

România are nevoie de investiții straine. Rolul ajutoarelor de stat în contextul programului de relansare economica

Preocuparea pentru a atrage investitori, mai ales a statelor care au nevoie acuta de capitalul strain pentru dezvoltare, așa cum este România, ar trebui sa fie o constanta a politicilor publice în aceasta perioada de relansare economica. Spre deosebire de cea din anul 2008, actuala criza economica este generata de situația sanitara globala, astfel încât nu ne putem raporta întocmai la pachetele de masuri abordate la acel moment sau la aceeași perioada de recuperare a jucatorilor din piața.

Banca Mondiala prognozeaza ca economia globala va scadea cu 5,2% în 2020, reprezentând cea mai profunda recesiune de la cel de-al Doilea Razboi Mondial. Totuși, instituția preconizeaza o revenire ușoara în 2021, aceasta depinzând însă de evoluția pandemiei și gestionarea acesteia de catre statele lumii. Chiar daca exista șansa unei recuperari economice în forma de V, șocul pandemiei nu poate fi ignorat, astfel ca statele trebuie sa ia în calcul toate scenariile posibile și implicațiile acestora: o recuperare mai lenta în forma de U sau o recesiune mai lunga în forma de L.

Contextul actual și necesitatea programului de relansare economica

Ca orice criza economica, și aceasta necesita intervenția prin masuri de sprijin adoptate de Guvern atât pentru salvarea companiilor afectate, cât și pentru stimularea investițiilor straine directe. Pe lângă datele existente, precum poziția geografica, apartenența la structuri sau organizații internaționale, resursele naturale, diferența în fața investitorilor se face și prin ajutoarele de stat disponibile, nivelul fiscalității, al birocrăției etc.

În acest context, ținând cont și de provocările cu care s-au confruntat companiile ce au capacitați de producție în Asia (e.g. China), precum perturbarea lanțului de aprovizionare, disponibilitatea forței de munca, statele din regiunea Europei Centrale și de Est intra într-o competiție pentru atragerea investițiilor straine inclusiv ca urmare a potențialelor relocari din China.

Planul Național de Investiții și Relansare Economica pregatit de Guvernul României are o valoare de peste 100 de miliarde de euro și urmeaza sa fie finanțat atât de la bugetul de stat, cât și din fonduri europene. Pentru relansarea economica sunt prevazute granturi și programe de sprijin cu finanțare de la fonduri externe nerambursabile și de la bugetul de stat.

În completarea programelor de tipul IMM Invest, granturi pentru inițiative antreprenoriale inovatoare și digitalizarea companiilor și programele de garantare a creditelor pentru capital de lucru și investiții, Ministerul Finanțelor Publice a adus modificari schemelor de ajutor de stat pentru investiții noi (greenfield), precum și cele pentru sprijinirea investițiilor care promoveaza dezvoltarea regionala prin crearea locurilor de munca, care sunt aplicabile atât IMM-urilor cât și companiilor mari.

Aceste modificari se datoreaza pe de-o parte unor decizii adoptate de Comisia Europeana și pe de alta parte pentru clarificarea si flexibilizarea procedurilor de acordare, plata și monitorizare a ajutorului de stat ca urmare a experienței cu privire la derularea procedurii de selecție și evaluare a cererilor de acord pentru finantare.

Modificarile aduse schemelor de ajutor de stat

În România sunt aplicabile doua scheme de ajutor de stat care contribuie la dezvoltarea regionala, și anume:

- schema de ajutor de stat pentru investiții noi (greenfield) care are rolul de a atrage investiții noi cu impact

major în economie de minim 1 milion de Euro;

- schema de ajutor de stat pentru sprijinirea investițiilor care determina crearea de noi locuri de munca.

Recent, Comisia Europeana a decis sa limiteze impactul economic provocat de pandemie și sa ofere statelor posibilitatea sa extinda schemele de ajutor de stat, pentru a oferi actorilor economici predictibilitate și norme coerente. Astfel, ca urmare a modificarilor adoptate de Comisia Europeana, Guvernul a prelungit valabilitatea acestor scheme de ajutor de stat, care, altfel, ar fi expirat la 31 decembrie 2020.

Astfel, Ministerul Finanțelor Publice va putea emite acorduri pentru finanțarea investitorilor majori în economie până la 31 decembrie 2023, în vreme ce perioada în care sunt platite ajutoarele de stat se prelungește până în 2028.

De asemenea, la finalul lunii august, Ministerul Finanțelor Publice a publicat Ghidul solicitantului pentru ambele scheme de ajutor de stat aplicabile în România și exista cadrul complet pentru accesarea acestor scheme.

Printre principalele modificari de flexibilizare și simplificare aduse schemei de ajutor de stat pentru investiții noi (greenfield) prevazuta de HG 807/2014 sunt dupa cum urmeaza:

- introducerea posibilitatii de a solicita extinderea perioadei de mentinere a investitiei cu până la maximum 2 ani;
- depunerea este continua până la utilizarea bugetului total al schemei;
- eliminarea modalitatii de stabilire a cheltuielilor eligibile din categoria constructii pe baza standardului de cost, având în vedere ca standardul de cost a fost stabilit în anul 2010;
- majorarea termenului pentru demararea investitiei de la 4 la 6 luni, datorita contextului economic mondial;
- stabilirea unui termen de 6 luni de la emiterea acordului pentru finantare pentru asigurarea surselor de finantare si demonstrarea situatiei juridice a locatiei, având în vedere ca procesul de perfectare a documentelor juridice în contextul actual poate întârzia depunerea cererii de acord pentru finantare;
- introducerea obligatiei întreprinderii de a realiza contributia la dezvoltarea regionala cel putin la nivelul ajutorului de stat platit.

În cazul schemei de ajutor de stat care se refera la investițiile care determina crearea de noi locuri de munca, printre principalele modificari aduse acestei scheme se refera la urmatoarele aspecte:

- modificarea numarului de noi locuri de munca create la 100 locuri de munca pentru a încuraja investițiile cu impact în economia locala și regionala;
- înlocuirea procedurii de depunere a cererilor pentru finanțare în sesiuni cu mecanismul de depunere continua și eliminarea selecției pe baza de punctaj;
- eliminarea obligației de a nu înregistra debite restante la bugetul general consolidat al statului la momentul depunerii cererii de acord pentru finanțare. Nu se mai solicita Certificat de atestare fiscala la momentul depunerii cererii de acord pentru finantare, dar obligația ramâne valabila la momentul plății ajutorului de stat;
- introducerea posibilitații demararii proiectului de investiții dupa depunerea cererii pentru finanțare;
- flexibilizarea conditiilor pe care trebuie sa le îndeplineasca companiile în activitate;
- flexibilizarea procedurii de plata a ajutorului de stat, prin eliminarea condițiilor referitoare la crearea a minim 10 locuri de munca la depunerea primei cereri de plata, precum și la numarul maxim de cereri care se pot depune într-un an calendaristic;
- introducerea unui termen de 30 zile lucratoare de la data primirii solicitarii pentru transmiterea completarii, în vederea reducerii termenului de soluționare a cererilor de plata a ajutorului de stat;

Ajutorul de stat poate fi o pârgie care sa contribuie la dezvoltarea României și atragerea investițiilor straine prin acordarea resurselor financiare pentru sprijinirea acelor companii care aduc valoare în economie. În același timp, politicile publice ar trebui sa se concentreze și pe dezvoltarea altor aspecte care ar putea contribui la creșterea atractivității României, precum dezvoltarea infrastructurii, pregatirea profesionala a oamenilor din județele care

necesita oportunități de dezvoltare și asigurarea predictibilității fiscale.